

MMSE (Mini-Mental State Exam) – procjena mentalnog stanja

Test za procjenu početka i progresije demencije (propadanja moždanih funkcija)

ORIJENTACIJA - vremenska

1. Koja je: (godina), (godišnje doba), (datum), (dan), (mjesec)?
(po jedan bod za točan odgovor, max. 5)

ORIJENTACIJA - prostorna

2. Gdje ste: (država), (županija), (grad), (adresa), (kat)?
(po jedan bod za točan odgovor, max. 5)

REGISTRACIJA

3. Osobi koju ispitujete imenujte tri objekta (npr. jabuka, stol, novac) tako da svaki izgovarate jednu sekundu, jasno i razgovjetno. Zatim osobu pitajte da ponovi sva tri. Za svaki točan odgovor dobiva 1 bod. Ako ne kaže točno, ponavljajte sve dok ne nauči sva tri.
(po jedan bod za točan odgovor, max. 3)

POZORNOST I RAČUNANJE

4. Recite osobi da počne računati unazad oduzimajući po 7. Recite mu da počne s brojem 100 tako da oduzima 7. Zaustavite nakon 5 oduzimanja (93, 86, 79, 72, 65).
(po jedan bod za točan odgovor, max. 5)

PRISJEĆANJE

5. Recite pacijentu tri riječi, primjerice - jabuka, knjiga, leptir. Zatim nakon tri do pet minuta tražite tražite da ponovi riječi.
(po jedan bod za točan odgovor, max. 3)

JEZIK I GOVOR

6. Imenovanje: držite u ruci olovku i sat te pitajte pacijenta da imenuje predmete.
(po jedan bod za točan odgovor, max. 2)

7. Ponavljanje: „Nema, Ako, Ali“
(max. broj bodova bodova 1)

8. Izvođenje naredbe iz 3. dijela:

1. Uzmite papir desnom rukom
2. Presavinite ga
3. Vratite ga na stol

(po jedan bod za točan odgovor, max. 3)

ČITANJE I IZVRŠENJE NAREDBE

9. Naredba: Zatvorite oči.

(max. broj bodova bodova 1)

10. Pisanje rečenice. Recite pacijentu da napiše rečenicu (sa subjektom i predikatom).

(max. broj bodova bodova 1)

VIDNO-PROSTORNI TEST

11. Kopiranje geometrijskog oblika

Pokažite dvodimenzionalni lik (preklapajući peterokuti na papiru) i tražite da ga kopira
(max. broj bodova bodova 1)

◆ **Maksimalna ocjena na MMSE je 30 bodova.**

◆ **< 24 bodova** suspektna demencija ili delirij.

◆ **Test nije osjetljiv za blage demencije.**

◆ **Rezultati mogu biti pod utjecajem dobi i obrazovanja, kao i oštećenjem vida i mišićnog sustava.**

◆ **MMSE ima ograničenu vrijednost za procjenu kognitivne progresije tijekom vremena. Promjene za jedan ili dva boda nemaju izvjestan klinički značaj jer mogu predstavljati pogrešku u mjerenju.**

Terapija DAT (demencija alzheimerovog tipa – najčešća demencija, 80% od svih)

1. Inhibitori kolinesteraze: ♦**Donepezil** (Aricept, Cipozel 28X10mg=**290Kn**, Donepezil Pliva, Yasnal).

Doziranje: 5 mg prva 4 tj. potom 10 mg na dan. UpToDate preporuka: probna terapija s inhibitorima kolinesteraze za bolesnike s blagom do umjerenom demencijom (**MMSE 10-26**)

Trajanje terapije: Nakon početnih 8 tj. na max. podnošljivoj dozi (10 mg donepezil), nastaviti liječenje samo ako je prisutno poboljšanje evidentirano testiranjem ili u razgovoru s obitelji. MMSE nije dovoljno specifičan za testiranje odgovora na terapiju. Praktičniji test za kapacitet kratkotrajne memorije je test pamćenja kombinacije riječi - nakon 30 sekundi i nakon pet minuta sjećanje liste s četiri riječi i test semantičke fluidnosti (npr. navesti što je više moguće životinja u jednoj minuti). Ako nije došlo do poboljšanja – terapija se prekida! Terapija s inhibitorima kolinesteraze može trajati doživotno a obično se prekida ako bolest dođe u završnu fazu (jer nema dokaza da ima poboljšanja u simptomima demencije osim u blažim i umjerenim oblicima bolesti), s postepenim smanjivanjem doze kroz 2-4 tj.

Postoji dokazi da inhibitori kolinesteraze mogu povoljno djelovati i na ostale oblike demencija (vaskularna, mješana, s Lowovim tjelešcima i u Parkinsonovoj bolesti) i zato treba pokušati kroz 8 tj. i postepenim povećanjem doze isto kao kod DAT.

Ne preporučuje se rutinski inhibitore kolinesteraze za pacijente s blagim kognitivnim oštećenjem, ali ako su problemi s pamćenjem posebno zabrinjavajući za pacijenta može se pokušati s uvođenjem terapije.

2. Memantin (Ebixa 2x28X10mg=**340Kn**, Memantin PharmaS, Memando, Memantin Pliva, Ymana) je NMDA receptor antagonist

Doziranje: **1. tj.**=1 x 5 mg; **2. tj.**=2 x 5 mg. **3. tj.**=10 mg ujutro + 5 mg navečer; od **4. tj.**= 2 x 10 mg.

Po UpToDate-u korisna je kombinacija inhibitor kolinesteraze+memantin u bolesnika s uznapredovalom bolešću (**MMSE <17**). Budući da takva terapija može modificirati bolest, može se nastaviti s memantinom čak i kad nema poboljšanja. Kod uznapredovale demencije, inhib. kolinesteraze dodati memantin (10 mg 2Xd), ili samo memantin u bolesnika koji ne podnose ili nemaju koristi od inhibitora kolinesteraze.

U bolesnika s teškom demencijom (**MMSE <10**), može se nastaviti terapiju samo s memantinom.

3. Vitamin E kod blage do umjerene AD može se dodati terapija s vitaminom E (**2000 IU** dnevno!).